

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
СПЕЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ, БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

СУРДУЛИЦА, СЕПТЕМБАР 2000. ГОДИНЕ
ГОДИНА XI БРОЈ 1032

ИЗБОРНИ ПРОГРАМ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ ЗА ОПШТИНУ СУРДУЛИЦА

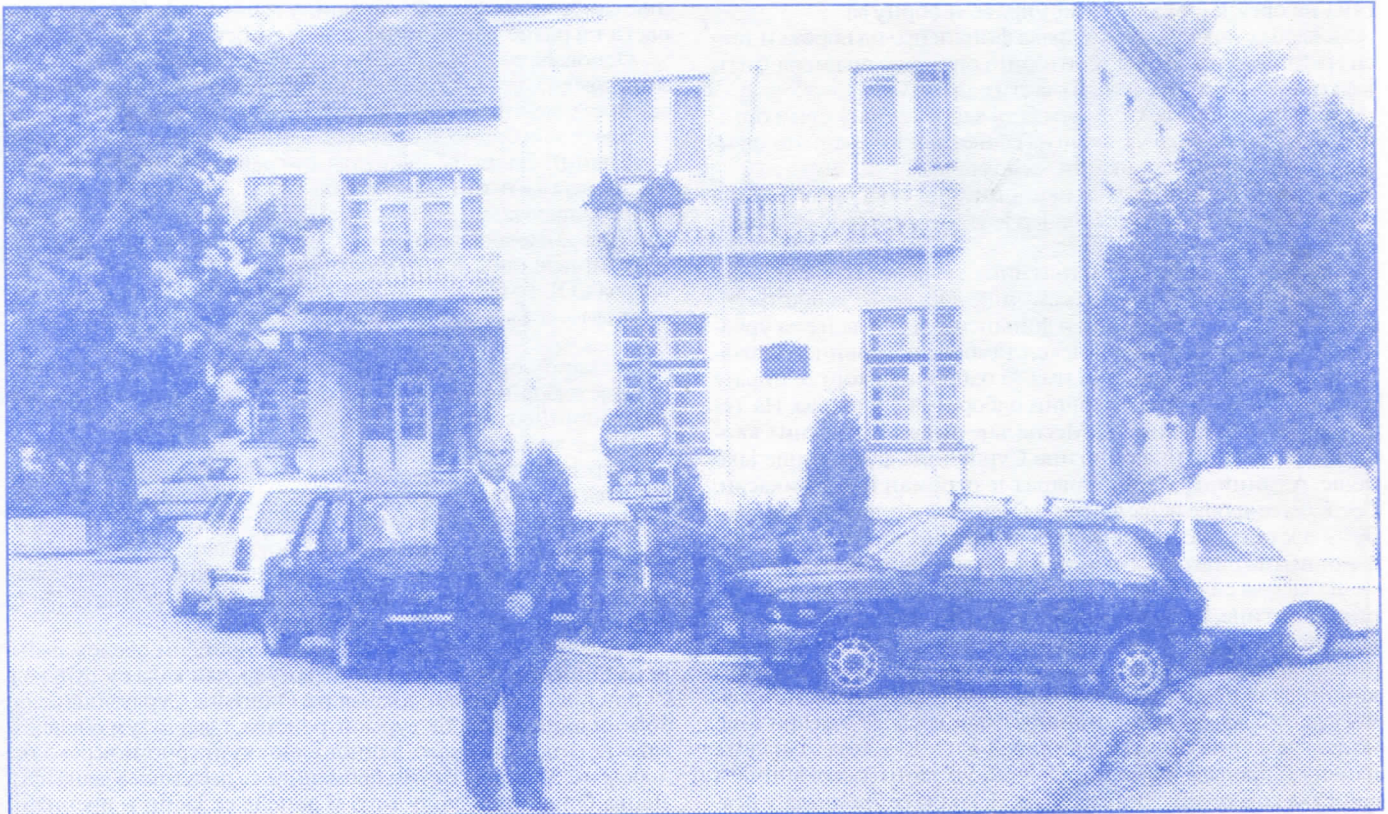
Императив сваке здраве и ефикасне државе је заштита и брига за сваког грађанина појединачно. Та брига огледа се у томе да грађанин буде сагледан у сваком смислу и у сваком сегменту социјалног амбијента, да остварује право на здравствену заштиту, на образовање, на напредовање у сваком смислу, тј. да му се омогући простор за личну иницијативу и остварење свих права и слобода. Како су општине односно органи локалне самоуправе институције у којима грађани најчешће и непосредно долазе у контакт са државом и влашћу та иста власт мора пуну пажњу посветити начину свог функционисања. Због тога Општински одбор Српске радикалне странке

у Сурдулици нуди грађанима Сурдулице програм по којем ће функционисати локални органи власти ако на предстојећим изборима радикали освоје власт у Општини Сурдулица.

Локална самоуправа

Постоје неки предуслови који се морају испунити да би општинска власт функционисала ефикасно:

1, најпре, одвојити локалну самоуправу од државе, републичких и савезних органа;

Зграда СО Сурдулица очекује нове домаћине – сурдуличке српске радикале

СПЕЦИЈАЛНО ИЗДАЊЕ

**Јован Дамјановић, министар без портфеља гост сурдуличких радикала:
Роми коначно равноправни и уважени**

2. јасно дефинисати оквире и врсте делатности локалне самоуправе, концепирати их тако да локална самоуправа буде сервис грађана чије ће функционисање надгледати и контролисати држава;

3. неопходно је физички раздвојити државне органе од органа локалне самоуправе што би у ствари представљало размештање подручних јединица појединих министарстава из зграда општина чиме би се онемогућило утицај државних органа на органе локалне самоуправе и обрнуто;

4. како се локална самоуправа финансира од пореза и такси грађана који живе на територији општине она мора бити јефтина и ефикасна, а не баласт грађанима;

5. неопходно је регулисати број запослених у овим органима што би свакако утицало на ефикасност и квалитет функционисања органа локалне самоуправе;

6. где год је могуће, у функционисању ових органа треба ангажовати приватни сектор јер је јефтинији и флексибилнији.

Скупштина општине Сурдулица своје делатности обавља преко општинске управе коју чине: Одељење за општу управу, Одељење за привреду и финансије и Одељење за урбанизам, комунално-грађевинске, стамбене и имовинско-правне делатности. Скупштина има 35 одборника који се бирају на 58 бирачких места. Извршни одбор има 7 чланова. На територији општине има 21 Месна заједница и 11 месних канцеларија. Скупштина општине Сурдулица функционисање јако лоше. Административни апарат је огроман и неефикасан. Средства се троше ненаменски, а Општина и општинске службе су постале институције за збрињавање незапошљених у фамилијама општинских моћника и њихових послушника.

Доласком радикала на власт Месне заједнице, на територији општине, биле би укинуте. То би омогућило лакше контролисање трошења средстава из буџета. Месне канцеларије, с обзиром да су део општинске управе, би и даље функционисале у селима. Тиме би се омогућило грађанима да могу да обављају своје административне послове, а да при томе не долазе у Општину. Имовина МЗ-а и МК-а, која сада нема намену и пропада, би се издала у закуп заинтересованима, а средства која се тако остваре наменски би се трошила у реалне сврхе на територији коју је обухватала МЗ.

Приступило би се и адаптацији зграде СО (пројекат већ постоји) по тржишним принципима. То би подразумевало адаптацију зграде СО, зграде Завода ПИО и Завода ЗО. Радови би били понуђени на лицитацији, а извођачу би се омогућило пословни простор са локацијом у том комплексу. Ово би омогућило ефикасније функционисање органа и физичко одвајање локалних од републичких институција, којима би се понудило да своје канцеларије финансирају у току изградње самог комплекса по принципу лицитације (мисли се пре свега на разне републичке инспекцијске службе и сл.).

Основаћемо Информативни или ПРЕС центар СО Сурдулица преко којег ћемо остваривати комуникацију са грађанима. Врсту медија би одредиле потребе и могућности Општине. Настојали бисмо да буду на режиму самофинансирања. На овај начин бисмо обавештавали грађане о свим плановима, акцијама и иницијативама СО и општинских органа (нпр. обавештавање о продаји и додели локација, о висини личних доходака запослених у Општини, о свим културним, привредним, политичким и спортским иницијативама органа СО). То би омогућило потпуну јавност радова општинских органа а ускратило простор за било какву манипулацију.

У оквиру ових медија све политичке странке, које имају своје одборничке групе, добиле би простор сразмеран снази одборничке групе.

Радно време општинске управе ће се прилагодити потребама грађана, тако да за обављање својих административних послова неће морати да изостају са својих радних места и губе један или више радних дана. Са прилагођавањем радног времена инсистираће се и на неопходној радној дисциплини, одговорности и ефикасности радника општинске управе, а пре свега на љубазности према странкама, како у седишту Општине тако и у Месним канцеларијама.

Приступиће се на законит начин промени обележавања Дана Општине и то ће бити 30. јануар, дан када су 1878. год. Сурдулица и територија садашње Општине Сурдулица ослобођени вишевековног турског ропства. Овај датум обележаваће истинско и право национално, културно и верско ослобођење. У складу са тим промениће се досадашња јавна признања Општине Сурдулица и донеће се јасни и прецизни критеријуми који ће дефинисати ко и под којим условима

може бити носилац новог општинског признања за свој јавни, стручни или друштвени рад и допринос грађанима Општине Сурдулица. У складу са Законом извршиће се промена грба Општине Сурдулица путем јавног конкурса.

2. Урбанизам

Општина Сурдулица је један од најеклатантнијих примера непоштовања и овако лошег урбанистичког плана. Тржишни услови доделе локација се не поштују. Плицеви се деле декретима општинских моћника, по веома ниским ценама, углавном подобнима и послушнима. Због оваквог приступа многи грађани су оштећени и шиканирани.

Због неусклађености урбанистичког плана са Законом блокирана је планска реализација грађевинског земљишта. Урбанистичким планом није регулисано туристичко подручје Власине јер није урађен ни Просторни план подручја Власине. Нису предузете одговарајуће урбанистичке мере за депоније комуналног и индустријског отпада, одговарајуће мере за гранични прелаз Стрезимировци, као и објекте у подручју магистралног пута Владичин Хан-Сурдулица-Стрезимировци.

У циљу разрешавања нагомиланих проблема у области урбанизма на територији Општине Сурдулица Српска радикална странка би предузела следеће мере:

1. Урбанистички планови који нису у складу са Законом били би стављени ван снаге.

2. Приступило би се изради урбанистичких планова који би уважили све специфичности Општине. Израдили би се регулациони планови за: Сурдулицу, Бело Поље са индустријском зоном, туристичку зону Власине, Гранични прелаз Стрезимировци, коридор пута М1-13 Влад. Хан - Сурдулица - Стрезимировци, коридор пута Р 122 - Црна Трава - Власина - Босилеград (на територији Општине Сурдулица).

3. Извршила би се категоризација земљишта, утврдила минимална цена и све што је општинско власништво било би понуђено на лицитацији правним и физичким лицима, под једнаким условима за све. Ово је нарочито битно за туристичко подручје Власине јер би тиме афирмисали развој туризма, самим тим и привреде на територији општине у целини. Како на територији општине има доста земљишта у државном власништву, сматрамо да би се оваквим приступом ост-

варили значајни приходи који би се ефикасно трошили на обнављање комуналне инфраструктуре и решавање других нагомиланих проблема из свих области локалне самоуправе.

4. Део земљишта предвиђеног за индивидуалну стамбену изградњу доделио би се без надокнаде путем јавног конкурса социјално угроженим лицима (избеглице, инвалиди отаџбинских ратова и њихове породице, породице палих бораца и тд).

5. За поједине ексклузивне локације, које би биле продате, купац би морао да инвестира изградњу или адаптацију неких објеката од општег интереса грађана.

6. Нагомилани проблеми нелегалне градње (нарочито на подручју Власине и циганских махала) решили бисмо тако што бисмо приступили легализацији свих објеката који испуњавају основне урбанистичке и грађевинске нормативе.

7. Омогућио би се несметан и квалитетан рад инспекцијских органа, који су под ингиренцијама локалне самоуправе, што би у многоме онемогућило многе присутне аномалије из ове области.

8. Инсистирало би се на стручнијем и професионалнијем раду Дирекције за грађевинско земљиште и путеве, а предуслов за то била би ревизија кадровске структуре упошљених као и руководећег карда у Дирекцији.

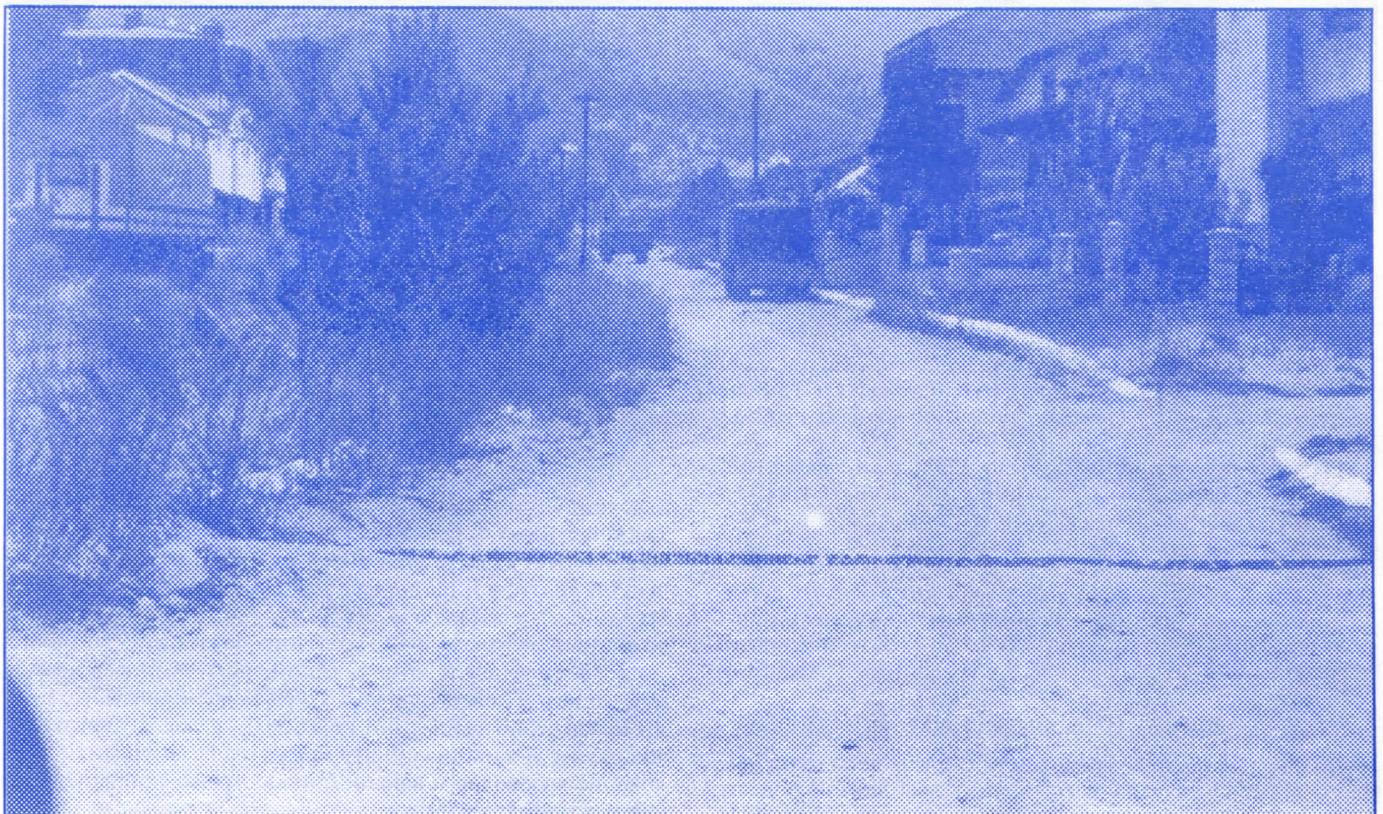
3. Саобраћај

Хаотично стање у области саобраћаја на територији Општине Сурдулица, Српска радикална странка би уредила, решавајући проблеме у две области:

- а) Транзитни градски саобраћај, и
- б) Интерни градски саобраћај.

Решавање ових проблема изискује максималну озбиљност и одговорност. То ће свакако омогућити ефикасније одвијање међународног саобраћаја (на путу М1 - 13 В. Хан - Сурдулица - Стрезимировци), градског саобраћаја и свакако, повећати безбедност у саобраћају.

а) Градски саобраћај трпи велико оптерећење јер се градске улице поред градског, користе и за транзитни саобраћај. Услов за то свакако да неиспуњавају. Ови проблеми би се превазишли тако што би се приступило изменама транзитне саобраћајнице ван градског подручја. Овај поступак би

Макадам у центру града – асфалт је "појела" општинска репрезентација

се спровео према надлежностима и у сарадњи са одговарајућим републичким органима.

б) И интерни градски саобраћај је конфузан због неизграђених и недовршених градских улица. Тренутно, а и у будуће, ако се ствари не промене, велики проблем представља паркинг. Према неким истраживањима из 1993. год., у граду се задовољава, по појединим урбаним функцијама око 15 % потреба за паркингом. Неопходно је решавање проблема паркирања на следећим локацијама: пијаца, зона центра града, градски стадион, Здравствени центар, аутобуска станица, школе и обданишта, административне и управне зграде. Овај приступ би омогућио дугорочно решење проблема градског саобраћаја и паркинга.

в) Паркинг простор би се обезбедио адекватним поштовањем урбанистичко - техничких услова, одабране локације би се на лицитацији понудиле правним или физичким лицима за изградњу, уређење и одржавање.

г) Расписала би се лицитација за добијање дозвола за ло-

них органа власти. Решавање проблема огледало би се у изградњи примарних локалних инжињеријских објеката за снабдевање водом - водовода за угрожене делове Општине по важећим техничким прописима, организовању квалитетних инспекцијских органа, побољшању квалитета услуга које пружа ЈКП Водовод, ангажовању приватног сектора итд. Све то подразумевало би следеће:

1. Побољшање квалитета услуга ЈКП Водовод је неопходно јер се ово предузеће бави пословима који излазе из оквира делатности овог јавног предузећа. Предузеће за пречишћавање воде и дистрибуцију исте до корисника остало би у власништву државе, док би остале делатности овог предузећа биле понуђене јавном лицитацијом и приватном сектору (транспорт, механизација, одржавање постројења, чишћење улица и локалних путева и тд.). Укључивање приватног сектора, здрава конкуренција, у овим делатностима повећала би квалитет услуга и свакако смањила њихове цене.

2. Један од приоритета био би санација фабрике за пречиш-

Депонија у центру града – овако ЈКП брине о граду

кални саобраћај у општини, чиме би се битно побољшао локални превоз, а посебно следећи путни правци: 1/ Сурдулица - с.Алакинце - с.Сувојница - с.Јелашница; 2/ Сурдулица - с.Алакинце - с.Калабовце - с.Биновце - с.Дугојница; 3/ Сурдулица - с.Дањино село - с.Дикава - с.Мачкатица; 4/ Сурдулица - Власина - Клисуре (све до граничног прелаза у с.Стремировци).

Овде би се свакако обухватило и решавање појединих критичних саобраћајних пунктова на локалним и некатегорисаним путевима. То подразумева решавање непрегледних раскрсница у селима и на сеоским путевима (с. Сувојница), непрегледних мостова (с. Клисура), итд.

Редовно одржавање и чишћење градских улица и свих локалних путева у зимским месецима биће приоритетан задатак у повећању безбедности у саобраћају као и спречавању повређивања и материјалне штете грађанима и заједници.

4. Комунална инфраструктура

Српски радикали ће вршењем локалне власти пуно пажње посветити решавању нагомиланих проблема из области комуналне инфраструктуре, којима до сада није дат адекватан третман, а што представља приоритетну обавезу локал-

навање воде и система ценовода са арматуром за трајно и квалитетно водоснабдевање.

Систем је застарео, дотрајао, цеву су азбестно - цементне тако да је квалитет воде под знаком питања, што свакако озбиљно нарушава здравља грађана. Систем примарне и секундарне водоводне мреже би се поново етапно урадио (цеви од ПВЦ материјала) јер постојећи неодговара ни по капацитету ни по техничким условима потребама. Паралелно са тим радовима морала би се битно ревидирати и фекална канализациона и атмосферска канализациона мрежа које такође ни по капацитету ни по техничким условима не задовољавају, што би пратила и изградња пратећих техничких објеката. У селима која се сада нашлају и користе воду из градског водовода повећаће се тиме количина воде, а канализациона мрежа ће се урадити, чиме ће се отпадне и атмосферске воде објединити и довести до колектора за пречишћавање. У селима, а посебно на Власини, која немају адекватну примарну водоводну и канализациону мрежу то ћемо урадити кроз локалне водоводне и канализационе мреже, поштујући све најсавременије техничко - технолошке и еколошке захтеве из тог домена.

3. Израдили бисмо пројектну документацију по важећим техничким прописима за реконструкцију и санацију објекта комуналне инфраструктуре и приступили бисмо њиховој реализацији, и то:

- постројење за пречишћавање отпадних вода за град Сурдулицу и индустријску зону Бело Поље;
- постројење за пречишћавање отпадних вода за туристичко подручје Власине (започето незадовољава потребне услове);
- реконструкција постојеће градске депоније комуналног отпада;
- утврђивање и додељивање локације за изградњу индустријске депоније загађивачима на територији општине (Галеника, Мачкатица, 5. септембар) и свим другим привредним индустријским субјектима;
- уређење постојеће градске пијаце и изналагање локација за нове градске пијаце (санација већ постојећег пијачног простора у санитарном смислу);
- утврђивање и додељивање локације за сточну пијачу са неопходним пратећим садржајима (ветеринарска служба и сл.) по тржишном принципу (лицитација, утврђивање инвеститора који ће за изградњу, уређење и одржавање добити право да и наплаћује у одређеном временском периоду пијачну таксу);
- утврђивање и додељивање локације за кванташку пијачу по истим принципима;
- реконструкција и санација Старог гробља изнад касарне, Новог гробља у Дубрави, Старог гробља код Санаторијума и свих осталих гробља на територији Општине Сурдулица;
- изградња таложница узводно од кеја на реци Врли и реци Романовској ради заштите и одржавања кеја;
- санација и рекултивација дивљих депонија са комуналним и другим отпадом на дестинацијама: Калифер, долина Три шансе, Самоково, Ђурковица и др.;
- утврђивање локације и изградња паркинга за теретна возила (камиони) и аутобусе са пратећом инфраструктуром ван градског језгра по утврђеним принципима који важе за пијаце и паркиралишта;
- изградња градске кафилерије и уништавање паса и мачака луталица;

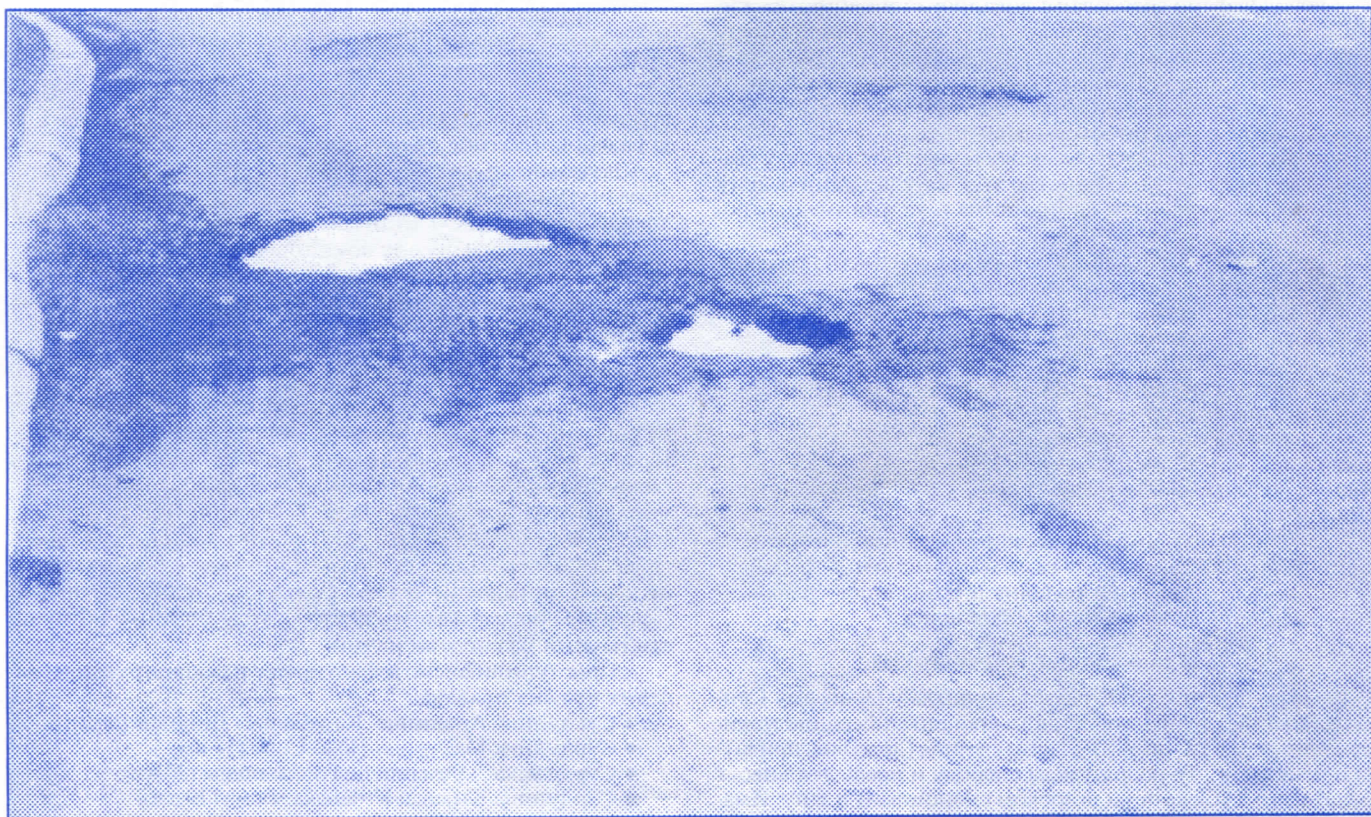
4. Поправка оронолог кеја на реци Врлој и реци Романовској, који ће бити на лицитацији понуђени за уређење и одржавање и служити као шеталишта.

Реализацији горе наведених инвестиција приступило би се по тржишним принципима, што би омогућило пре свега рационално и наменско трошење средстава из буџета.

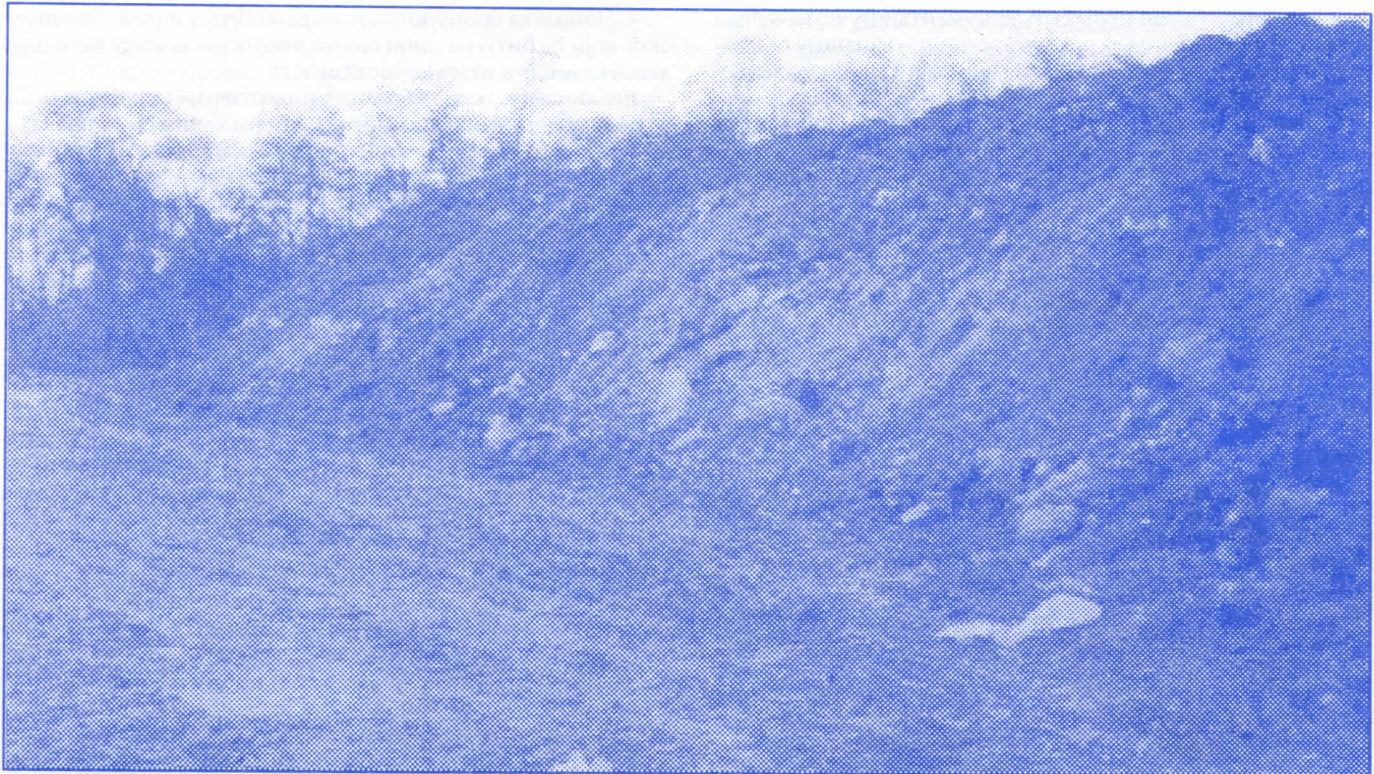
5. Сеоска насеља

У решавању проблема из области урбанизма и комуналне инфраструктуре, радикали ће свакако обухватити решавање ових проблема и у сеоским подручјима. Српска радикална странка је свесна значаја села и садашње тешке ситуације на селу, па ће она самим тим учинити све што је у надлежности локалне самоуправе како би сва наша села поново оживела, услове живота на селу приближили би градским, стимулативним мерама зауставили миграцију становништва из села у град и спречили на тај начин депопулацију великог простора на територији Општине. Остајањем на селу младих људи превазишао би се горући проблем старачких домаћинстава и одумирања села. Да бисмо тај циљ постигли, урадили бисмо следеће:

- приступили бисмо одређивању грађевинског земљишта на подручју села и засеока чиме би се заштитило пољопривредно земљиште, као врло важан ресурс;
- обезбедила би се неопходна саобраћајна регулација и комунална инфраструктура на целокупном грађевинском подручју села;
- израдили бисмо програме и обезбедили земљиште за објекте као што су обданишта, школе, амбуланте, што ће свакако допринети афирмацији социјалног амбијента на селу;
- извршили бисмо санацију постојеће, и где је потребно, изградњу нове сеоске путне мреже, дакле, спојићемо асфалтним путем свако село са седиштем Општине;
- обезбедићемо редован превоз за становнике сеоских подручја отварањем нових и редовних локалних линија;
- побољшаћемо здравствене услуге у селима кроз сарадњу са здравственим установама са територије наше општине;
- побољшаћемо снабдевање електричном енергијом изградњом нових трафо-станица и секундарне електро-мреже;

На улицама и путевима ударне рупе због рупа у општинском буџету. Ко ли их прави?

Индустријски отпад из "Вунизола" у атару с.Алакинце – спречићемо овако угрожавање села заувек!

- побољшаћемо водоснабдевање санацијом и изградњом локалних водовода уз ригорозну хигијенско-епидемиолошку контролу свих локалних водазахвата, чиме ћемо спречити могућност било какве заразе и сл.;

- изградићемо и уредити локалне путеве по селима и за-сеопима;

- реконструисаћемо и санирати све Основне школе по се-лима уз изградњу и текуће одржавање спортских терена у ок-виру школа;

- побољшаћемо снабдевање локалног становништва жи-вотним намирницама и сточном храном кроз стимулативне мере и поједностављену процедуру за отварање приватних продавница или друштвених, давањем уз минимални закуп просторија које су власништво СО у селима, заинтересова-ним правним и физичким лицима;

- изградићемо телефонску мрежу и увести телефоне у сва-ко заинтересовано домаћинство и у најудаљенијем делу Општине, по тржишним принципима и уз минималне тро-шкове;

- стимулисаћемо стварање сеоских задруга кроз поједнос-тављену административну процедуру, како би се заинтере-совани пољопривредни произвођачи могли да удруже, и на-лак и брз начин остваре свој интерес у пољопривредној производњи, прикупљању шумских плодова и лековитог би-ља, снабдевању репроматеријалом и пољо-механизацијом и пласману својих производа и роба;

- ставићемо у пуну функцију систем за наводњавање (ко-масациони систем, систем за наводњавање из канала у Масу-рици), а по потреби и изградити нове (у с.Јелашница, с.Загу-жању и тд.);

- редовно ћемо у зимским месецима одржавати и чистити путну мрежу ка селима и у самим селима, тиме ће кому-никација са градом бити редовна а безбедност грађана у саобраћају и на путу завидно побољшана.

6. Приватно предузетништво

Полазну претпоставку развоја друштва у Програму Срп-ске радикалне странке представља концепт либералне тржи-шне привреде с јасним титуларом својине (државна, приват-на и мешовита). То подразумева слободу и предузимљивост економских субјеката на широком економском плану. Има-јући то у виду као и неопходност све брже власничке трансфо-рмације, локална самоуправа ће у складу са својим законским

овлашћењима и могућностима учинити све како би се при-ватно предузетништво у нашој Општини стабилизовало и очувало а подстицајним мерама развијало и представљало јед-ну од полуга за запошљавање и бржи развој Општине. Да би-смо то постигли учинићемо следеће:

- донећемо прецизне и јасне прописе из домена локалне самоуправе који ће бити стимулативни за сваког приватни-ка да се бави одређеном производном или услужном делат-ношћу на територији Општине Сурдулица;

- заинтересованима ћемо омогућити брже и лакше дола-жење до потребне документације уз поједностављену и ефи-касну административну процедуру;

- решавањем урбанистичких, комуналних и инфраструк-турних проблема створићемо адекватан пословни амбијент за развој приватног предузетништва;

- подржаћемо и тесно сарађивати у оснивању и функци-онисању Удружења приватника, које ће бити спона између локалне самоуправе и заинтересованих предузетника, уз не-себичну стручну и правну помоћ органа Општинске управе;

- сав слободни а неискоришћени пословни простор и гра-ђевинско земљиште биће под једнаким условима за све понуђени на јавним лицитацијама.

7. Локални путеви и улице

За одржавање локалне путне мреже и сигнализације на њој у Општини Сурдулица задужено је предузеће Секција за пу-теве Врање. Као што смо и раније рекли, а свакодневно смо и сведоци, овај посао се ни приближно не обавља како и ко-лико треба. Пuteви су оштећени, раскопани, неасфалтирани, без сигнализације што свакако отежава кретање аутомоби-ла, пешака и на жалост оставља врло ружну слику о Општи-ни али и онима који је воде. Српска радикална странка је спремна да преузимањем власти у Сурдулици то у потпуно-сти измени на следећи начин:

1. Приступили бисмо асфалтирању и реконструкцији сле-дећих путних праваца:

- Сурдулица-Алакинце- Калабовце - Биновце (5км);
- Сурдулица-Масурица-Ново Село (14 км);
- Сурдулица-Д.Романовце-Г.Романовце (10 км);
- Сурдулица-Кијевац-Кијевска чесма (10 км);
- с. Сувојница - с.Стајковце (4,5 км);
- с. Биновце - с. Дугојница (2 км);

2. Нарочиту пажњу бисмо посветили сређивању пута до Власине (посебно кроз с. Ђурковица) који је уједно и магистрални пут, и сређивању путне мреже на самој Власини (ово је од нарочитог значаја за развој туризма);

3. Санирали бисмо и модернизовали путни правац од с. Сувојница до с. Јелашница, путни правац с. Сувојница - с. Декутинце - с. Грамађе (аутопут) и путни правац с. Мачкатица - с. Лебет - с. Мањак - Цеп (аутопут) оба у сарадњи са Општиним Владичин Хан;

5. Санирали бисмо и модернизовали путни правац од с. Житорађа до с. Мачкатица;

6. Приступило би се асфалтирању улица на градском подручју и обезбеђивању пешачких трака (тротоара) и то: од ул. Вука Карашића према стадиону и даље, ул. Капетана Радише Лукића (од ул. 5. септембра до ул. Краља Петра I, и од ул. Југословенске до ул. Јужноморавских бригада), Кеј Војводе Мишића - јужни део, Кеј Рада Цветковића - источни део, ул. Новице Дојчиновића, од Белог Поља до реке Врле, нове улице у насељу „Пискавица“, нове улице у насељу „Равниште“ (код стадиона) и у насељу „Расадник“, као и улице у насељу „Чубрине ливаде“ и „Китица“;

6. Санација пута и улица у Белом Пољу и с. Загушање;

7. Обновили би се застарела и уништена сигнализација (семафори и знакови) и ставила се поново у функцију;

Све ове послове обавили бисмо по принципу тржишног привређивања, што значи да би се колико год је могуће у све ово укључио приватни сектор, који је рационалнији и ефикаснији. Путем јавних конкурса послови би били понуђени највештачким извођачима, а тиме би се прекинула досада примењивана пракса доделе оваквих послова фирмама блиским локалној власти. Мишљена смо да би на овај начин омогућили нормално функционисање саобраћаја на путној мрежи у општини. Са друге стране, створили бисмо много лепшу слику о самој општини и органима локалне самоуправе као њеном домаћину.

8. Туризам и угоститељство

Према географском положају, саобраћајној повезаности, богатству биљног и животињског света, удаљености већих туристичких дисперзивних центара, атрактивним туристичким мотивима и изузетним климатским условима Општи-

на Сурдулица поседује велики туристички потенцијал, који се у садашњим условима веома мало користи и неоправдано је био вишедеценијски запостављен као могућа, и зашто да не, и главна полуга развоја наше Општине и краја. Немар и стихија, незнање и грамзивост локалне власти су овај несумњиви природни потенцијал претворили у огледало своје владавине, тј. **хаос**. Власинско језеро и Власинска висо-раван са својим географским окружењем (планине, реке и др.) је несумњиво најатрактивнији део Општине на коме треба градити будућност у овој грани. Постоје изванредни услови за развој сеоског, излетничког, ловног и риболовног, транзитног, спортско-рекреативног, здравствено-рекреативног, екскурзионог и конгресног туризма.

Српски радикали имају јасан став у погледу развоја Власине и најозбиљније рачунају да са туристичком валоризацијом простора и ресурса ова привредна грана буде у будућности окосница развоја Општине. Да би се то постигло, урадићемо следеће:

– Отварање слободне туристичке зоне на Власини, која ће омогућити брзо улагање страног капитала, са потпуном гаранцијом; што ће најбрже довести до повећања броја упушљених и развоја;

– Израда просторног плана за подручје Власине уз стриктно поштовање свих урбанистичких, еколошких, економских, законских и других критеријума; просторним планом предвидети етапни развој Власине;

– Извршиће се категоризација земљишта и утврдиће се минимална цена и земљиште ће се понудити на лицитацију свим заинтересованим правним и физичким лицима да у склопу Просторног плана и детаљног Урбанистичког плана могу да граде;

– Изградити се и побољшати постојећа комунална и саобраћајна инфраструктура (водовод, канализација, електро и ПТТ мрежа и инсталације, локални путеви и др.) уз стриктно поштовање најстрожијих еколошких критеријума;

– Легализоваћемо све нелегално изграђене објекте који испуњавају основне урбанистичке и грађевинске нормативе, уз адекватну накнаду, а битно не нарушавају природни и инфраструктурни амбијент Власине;

ОШ "Јован Јовановић- Змај" – довољно говори о немару локалне власти

Сурдулички радикали деле школски прибор најугроженијима

– Побољшаћемо саобраћајне везе Власине са седиштем Општине, а и шире, увођењем нових линија посебно у време зимске и летње сезоне, као и у дане викенда;

– Стимулативним и подстицајним мерама и прецизном општинском регулативом помоћи ћемо развој пољопривреде, мале привреде, трговине и угоститељства као неопходних пратећих елемената за успешан туристички развој;

– Са ловачким и риболовачким удружењем водићемо рачуна о очувању и унапређењу рибљег фонда и дивљачи, кроз заједничке акције порибљавања језера и река, пуштања у ловишта дивљачи и њене заштите од ловокрађе;

– Чврстом еколошком политиком и непрестаном борбом и улагањем у природу, уз едукацију становништва, сачуваћемо и побољшати природни амбијент, флору и фауну нашег краја.

9. Амбуланте, обданишта и старачки домови

С обзиром да локална самоуправа представља сервис грађана, она посебну пажњу мора посветити болеснима, најмлађима и најстаријима. Да би то остварила, амбуланте, обданишта и старачки домови морају функционисати беспрекорно.

а) Амбуланте

Начин функционисања система здравствене заштите на територији Општине Сурдулица је катастрофалан. У овакво стање је доведен пре свега неспособним руководећим кадрам како Здравственог центра тако и Општине, који немају нимало слуха за ове проблеме. Одговорним и домаћинским зајуманем за решење овог проблема радикали би проблем превазишли на следећи начин:

– Здравствени центар Сурдулица: 1/ у сарадњи са надлежним Министарством урадиће се санација и адаптација зграде Интерног и Дечјег одељења са подизањем косог крова као и санација и адаптација зграде Хируршког и Акушерског одељења са подизањем косог крова у коме ће се у обема зградама добити неопходан а недостајући простор, 2/ урбанистички решити круг Здравственог центра и решавањем имовинско-правних и урбанистичких услова у непосредном окружењу болничког круга омогућити његово рационално проширење са добијањем неопходног економског улаза и додатног простора неопходног за нову котларницу и депонију горива, које

се сада налазе у сутерену и поред зграде Интерног одељења у центру болничког круга, 3/ у сарадњи са надлежним Министарством материјално обезбедити да све елементарне службе у Дому здравља и Болници функционишу у складу са савременим медицинским узусима и трендовима;

– Адаптирали би све амбуланте на територији Општине, оспособили их да се у њима може остваривати основна здравствена заштита, посебно се то односи на Здравствене станице у с.Јелашница, на Власини Округлици и Клисури, као и Здравствене амбуланте у с.Божица, с.Мачкатица и с.Власина Рид (због перспективе развоја туризма у непосредној будућности на овој страни језера);

– Постојеће амбуланте опремићемо савременом опремом и санитарским возилима;

– Санираћемо водоводну и канализациону мрежу Специјалне болнице за плућне болести, а регулацијом дивље депоније уз болничку оgradu обезбедићемо чист и здрав амбијент болничког круга;

– Приоритет би биле амбуланте у удаљеним селима и селима планинског подручја са којима је отежана саобраћајна комуникација, нарочито у зимском периоду (Мачкатица, Јелашница, Власина и Божица);

– Инсистирало би се на упошљавању незапошљених лекара и медицинских сестара са тих сеоских подручја што би било од двоструког значаја; решавао би се проблем незапослених и мотивисали би се кадрови да остају у својим сеоским срединама што је и за државу у целини јако важно;

– Кључну улогу би и овде свакако одиграло фаворизовање приватне иницијативе, помагање заинтересованима да на оваквим местима отварају приватне лекарске ординације;

– Заинтересованима би биле понуђене и разне олакшице у виду ослобађања од појединих такси и пореза које одређује локална самоуправа;

– Реафирмисали бисмо и установу „породичног лекара“ што би омогућило ангажовање још већег броја незапослених здравствених радника;

– У договору са надлежним републичким институцијама (Министарство за здравље) и Здравственим центром у Сурдулици отворили бисмо и Здравствене амбуланте у с.Сувојници и с.Биновце.

б) Обданишга

На територији Општине Сурдулица „функционише“ предшколска установа „Наша радост“ коју чине два обданишга у самом граду и истурена одељења у селима. На жалост и у овим институцијама од виталног интереса, јер су намењена најмлађима, је у потпуности показана промашеност друштвене, ничије, својине. Из овога произилази да би се проблеми најефикасније превазишли приватизацијом у овој делатности. До тада радикалска власт би се овом проблему посветила овако:

– Извршили би се најпре сви неопходни санациони радови на обе зграде у Сурдулици, као и на објектима по селима, опремиле би се свим неопходним инвентаром (за нормално функционисање);

– Извршила би се кадровска ревизија у институцији што у суштини представља круцијални проблем (круцијални јер делатност коју обављају, васпитање најмлађих, не могу да обављају људи професионално неспособљени за то), ургентно ће се примити на рад са децом педагог, психолог, социјални радник и логопед;

– Продужиће се радно време и тиме обезбедити целодневни боравак деце чији су родитељи запошљени по сменама;

– Тежиће се стварању услова за што бољи васпитно - образовни радосмишљеном, планском и стручном набавком очигледних средстава, играчака и дидактичког материјала, као и сталним стручним усавршавањем радника који раде у овој установи;

– Посебно ће се водити рачуна о животном стандарду запослених, и стимулативним мерама кроз рад и уз побољшане материјалне услове у установи подићи ће се мотивација за предани рад са најмлађима;

– Наплата услуга предшколске установе данас се обавља линеарно за све кориснике и то врло неорганизовано и непотпуно; настојаћемо да се изврши реорганизација наплате и корекција цене услуга, тако да се услуге наплаћују у односу на висину личног дохотка родитеља, уредно и редовно; чиме ће се на одређени начин заштити животни стандард оних са нижим примањима и омогућиће им се коришћење услуга ове установе за њихову децу;

– Општина би сваку иницијативу приватног сектора за бављење овом делатношћу субвенционисала тако што би

издавала локације погодне за то (просторије МЗ и сл.), ослобађала заинтересоване комуналних пореза и такси и сл.

Конкуренција и тржишно понашање у овој друштвеној делатности би утицали на повећање квалитета услуга ових установа, јефтиније цене коштања услуга а грађани би сходно својим финансијским могућностима могли да се опредељују у којем обданишту да дају децу на чување.

Српски радикали ће освајањем локалне власти остварити своје програмом зацртане циљеве у овој области и тако омогућити с једне стране бољи и квалитетнији рад на развоју деце у вртићу и њиховог боравка у њему, а с друге стране радницима установе обезбедити виши стандард како би могли да живе од свог рада.

ц) Установе за смештај старих лица

У нашој Општини постоји једна установа оваквог карактера. Стање у коме се налазила је било врло лоше, а у току агресије на нашу земљу бомбардована је и у потпуности уништена. Њена реконструкција је предвиђена и средства ће обезбедити Дирекција за обнову земље. Оно што је за органе локалне самоуправе битно је то да након изградње омогуће добро функционисање и одржавање установе. Средства за то би се предвидела у буџету Општине и била би обезбеђена кроз општинске таксе и порезе.

Могућност за ангажовање приватног сектора постоји, али је мала вероватноћа да би корисници ових услуга могли да плате, јер сматрамо да им је социјални положај јако лош. Сигурно је да би се конкуренцијом побољшао квалитет услуга, поједини Домови растеретили, али нека то одреди социјални положај корисника ових услуга.

10. Школе

Због неодговорног понашања, лошег функционисања и неспособне актуелне локалне власти, негативне консеквенце нису могле а да се не одразе на стање школа у нашој Општини.

Стање у коме се налазе све основне и средње школе је катастрофално у техничком смислу, а ништа другачије није и у едукативном смислу. Све то оставља врло ружну слику најмлађима о сфери можда најбитнијој за развој и формирање личности једног човека. Систем вредности и вредновања је

Депонија у центру града – њихов корак у 21. век

угрожен и необећава добру перспективу ни појединцу ни друштву у целини.

Српски радикали, освајањем локалне власт на предстојећим изборима, у овој области урадиће следеће:

– Санираћемо и реконструисати зграде свих основних и средњих школа (урадићемо све неопходне грађевинске радове: замена кровова, подова, прозора, уређење мокрих чворова и довођење исправне пијаће воде у сваку школу, пре свега сеоску, где је нема, молерско-фарбарске радове и сл.), асфалтирати приступне путеве и улазе у школе као и уредити школска дворишта и спортске терене у њима, а све би се радило по приоритету који утврде надлежни општински органи, школски одбори и управе школа;

– На почетку сваке нове школске године све школе биће окренене, обезбеђене огревом и материјално-техничким средствима за наставу за целу текућу школску годину;

– Опримићемо школе свим неопходним училима и материјално-техничким средствима за очигледну наставу (опремање кабинета, лабораторија, радионица) и посебно фискул-

ско редовно и на време (исплата топлих obroka, путних трошкова и др.);

– Омогућили бисмо стално стручно усавршавање професора, наставника и васпитача у основним и средњим школама што је обавеза локалне самоуправе;

– Посебну пажњу ћемо обратити и приоритетно све ово урадити у сеоским школама које су и највише угрожене, што смо констатовали и личним увидом.

11. Екологија

Један део проблема из области заштите животне средине, односно екологије, на територији Општине решио би се кроз квалитетно решавање комуналне инфраструктуре, а то се пре свега односи на:

– Изградња фабрике за пречишћавање комуналних отпадних вода;

– Реконструкција постојеће градске депоније комуналног отпада;

– Санација и рекултивација дивљих депонија са кому-

Двориште ОШ "Вук Караџић", контејнер и ђубре – кошева нема, овако нам одрастају деца

турне сале у школама које их имају;

– Обезбедићемо бесплатан превоз ђацима који путују више од 4 км до школе, а за децу ометену у развоју превоз би био бесплатан без обзира на удаљеност;

– Из буџета Општине обезбедићемо средства за стипендирање свих студената и ученика дефицитарних занимања потребних Општини који постижу одличан успех у школовању; такође бисмо спонзорисали учеснике свих општинских и регионалних такмичења, док би посебан третман имали учесници републичких, савезних и међународних такмичења (сносили бисмо све неопходне трошкове за припремање и одлазак на оваква такмичења);

– Најбољим ђацима из сиромашних и угрожених породица, као и деци палих бораца у протеклим отаџбинским ратовима обезбедићемо књиге и комплетан школски прибор за сваку школску годину, као и стипендије за редовно школовање;

– Све финансијске обавезе према просветним радницима које су у ингеренцији локалне самоуправе измиривали би-

налним и другим отпадом на више дестинација;

– Решавање евакуације и депоновања комуналног отпада са туристичког подручја Власине.

С обзиром да Општина Сурдулица има велике потенцијале за развој туризма на подручју Власине, делатностима заштите животне средине би се овде дао пун значај. То би се свакако позитивно рефлектовало на више начина. Имали бисмо здрав животни простор, недотакнут аномалијама урбане средине данас. У економском смислу, посећеношћу туристичког подручја Власине, Општина би остваривала добре приходе а део остварених средстава могла би да улаже и даље у очување животне средине и простора. У том смислу неопходно је:

– Изградити постројење за пречишћавање отпадних вода на подручју Власине које се сада изливају директно у језеро и тиме нарушавају флору и фауну Власине;

– Ангажовање инспекцијских органа ради контролисања нарушавања квалитета животне околине на Власини која је угрожена од стране самих туриста;

– Предвидети средства у буџету Општине за ангажовање стручњака у циљу очувања фауне језера (заштитити животињски свет);

– Спречити даље уништавање биљног света на Власини (изнаћи кривца и позвати на одговорност надлежне за сечу шуме на подручју Улазне грађевине).

Општина ће предвидети средства у буџету за испитивање степена индустријске загађености у општини, који су, и колико који од њих загађују животну средину. У складу с тим максимално ће изаћи у сусрет фабрикама на територији општине које су загађивачи, омогућити им све услове, неопходне пројекте и дозволе за изградњу депонија индустријског отпада. Такође, били бисмо спремни да урадимо све што је под ингеренцијом локалне самоуправе за изградњу фабрика за рециклажу индустријског отпада. Ово би се углавном односило на фабрике: Галеника-Вунизол, Мачкатица, 5.септембар, које су се због незаинтересованости органа локалне самоуправе у Сурдулици и њих самих, претвориле у највеће загађиваче наше животне средине.

И овде ћемо ангажовати приватни сектор, да би се ови озбиљни проблеми превазишли, што квалитетније а и колико је могуће рационалније.

12. Верске установе

Једно од основних опредељења Српске радикалне странке су неговање српске традиције и српске православне духовности. Православна црква је за Србију и српски народ чвор духовног и националног идентитета, велико и незаменљиво национално богатство. Слављење крсне славе је остала једина непрекинута традиција код Срба и православца од времена покрштавања до данас. Много је штошта мењано у животу и обичајима али се Крсна слава сачувала као највећа светиња нашег народа. Слављена је Слава у време и невреме, у рату и изгнанству, у тамници и болници, у жалости и радости, у беди и сиромаштву исто као у богатству и изобиљу. У нашој Светосавској Србији локална власт коју буду вршили српски радикали у Сурдулици омогућиће, колико јој ингеренције дозвољавају, да се православна црква реafirмише и заузме место које јој и припада. У сарадњи са Црквеном општином у Сурдулици приступили бисмо:

– Реконструкцији и обнови цркве Св. Георгија (и звоника) у Сурдулици и довршавању започетих помоћних објеката у црквеним дворшћу, уз изградњу 3 комфорна стана за 3 све-

штеничке породице и коначиштем за Владику и црквене великодостојнике;

– Реконструкцији и санацији Цркве Св. Пантелејмона на Старом гробљу и санацији и реконструкцији капеле на Старом гробљу уз набавку неопходног инвентара, увођење водоводне и канализационе мреже у зграду капеле;

– Пројектовању и изградњи капеле на Новом гробљу у Сурдулици;

– Реконструисане и новоизграђене капеле ће се опремити неопходним инвентаром и уређајима;

– Адаптираћемо и уредити простор око следећих Православних храмова: црква Рођење Пресвете Богородице у Јелашници, храм Св. Тројица у Сувојници, Храм Св. Јован Крститељ у Мачкатици, храм Св. Пророк Илија на Власини, храм Св. апостоли Петар и Павле у Божици; посебно ће се адаптирати, ревитализовати и конзерваторски заштити и уредити Манастир Паља у Паљи и црква Св. Деве Марије у Клисурси;

– Уредиће се дотрајале капеле на свим гробљима у Општини, где их нема, а потребне су, саградиће се нове, а уз то ће се реконструисати и адаптирати низ мањих црквених објеката и обележја на гробљима;

– Санираће се и асфалтирати сви прилазни путеви према Православним гробљима и на њима уредити неопходна инфраструктура (паркинзи, вода, канализација, смеће и др.);

– Организоваће се уређење и одржавање свих гробља, а посебно градских;

– Уредиће се у урбанистичком, хигијенско-епидемиолошким, санитарном и верском смислу ромска гробља и приступни путеви њима;

– У складу са могућностима приступили би санацији свих других сакралних објеката на територији Општине.

Градску славу Св. Никола (летњи) ћемо достојанствено у сарадњи са Црквеном општином и свештенством обележавати сваке године у славу заштитника нашег града и Општине.

13. Установе културе

Оно о чему локална власт у Сурдулици свакако није водила рачуна је култура и културна политика. Годишње се догоди једна манифестација, „Власинско лето“, која служи за све друго само не за културну афирмацију. С времена на време ради и биоскоп који је у склопу Установе културе „Радоје Домановић“.

С обзиром да је и ово област која се финансира из буџета Општине, сигурно је да ће се водити рачуна да се средства из

Трг победе српских радикала: данас Земун, сутра Сурдулица

буџета намењена у ове сврхе, искористите рационално и грађанима пружи могућност да остваре потребе у области културне наградње.

Са културном делатношћу, потпуно приближеној грађанину, би се почело са додатним активностима на пољу културе већ у оквиру школе. У Општини Сурдулица има 8 Осмогодишњих школа (са истуреним четвороразредним одељењима по појединим селима) и три Средње школе. У склопу овог програма у свим овим школама Општина ће отворити кабинете за културне активности и рад секција (ликовна, музичка, драмска, фолклорна и др.).

Обновили бисмо књижевни фонд библиотеке јер прилично дуго то није рађено, а под изговором да се нема пара, узимају се само обавезне књиге које шаље министарство. Ефикасније функционисање библиотеке би омогућило и додатна средства која би се свакако имала где утрошити рационално. Централна градска библиотека би формирала одељења - испоставе библиотеке по месним канцеларијама, тако да и становништву са села буду доступне књиге, часописи и слично. Значајно би обогатили фонд књига у свим школским библиотекама. На Власини у оквиру туристичког насеља и у склопу туристичке понуде радиће одељење библиотеке као и галерија уметничких дела са сталном етнолошком поставком.

Сав расположиви а неискоришћени простор Установе културе би се ставио у функцију. Организовале би се уметничке колоније, књижевне вечери, а све културне секције на подручју општине би биле помогнуте (фолклорна секција и сл.). Формирали бисмо Драмску секцију као селекцију школских драмских секција са тенденцијом прастанја у Удружење драмских уметника. Организовали бисмо и гостовање других драмских друштва и професионалних трупa.

Отвориће се Градска галерија и формираће се Музеј града.

Све активности ће бити презентоване и у сеоским срединама, тамо где за то има услова; тамо где их нема створиће се. У сеоским срединама би се приказивали филмови, организовала такмичења у фолклору и народном стваралаштву, организовале би се књижевне вечери, изложбе и др.

Манифестација „Власинско лето“ се неће укидати, јер је на неки начин и традиција града, али би се њеној организацији приступило по тржишним принципима. На лицитацији би било понуђено право на организовање манифестације које би подразумевало и све комуналне обавезе у виду такси према Општини. Организацију би узео онај ко за то има највише интереса, а Општина би не само сачувала средства од пљачке и ненаменског трошења, већ и отворила профит, који би одмах ставила у функцију и њиме финансирала добар део побројаних активности.

Знајући да на територији наше Општине постоје археолошки локалитети још из античких, византијских и свих каснијих времена нова радикалска локална власт ће изнаћи могућност да се сви они региструју, истраже и као такви стручно заштите у смислу конзерваторских радова. Као такви обавезно ће бити укључени и обогатиће туристичку понуду нашег краја. То су објекти: из античких времена - црква Св. Романа, Кастели на Варденику и Костиљњаку, гробница у Јелашници, топионице у Мачкатици, на Чемернику и атару с. Битврђа; из средњег века - манастир Св. Богородице у Паљи, црква Св. Николе у Божици, црква Св. Тројице у Клисури, црква Св. Арханђела у Колуници, Турска кула у Клисури и други историјски и сакрални објекти из новијег историјског периода.

Један од основних приоритета у области националне културе за нову Општинску радикалску власт биће изградња, у форми обнове, Спомен костурнице на месту где је и била у дворшту Гимназије (сада Техничке школе) по оригиналним сачуваним пројектима с почетка треће деценије овога века. Спомен костурница је сурдуличка Ђеле-кула и одражава страдалиштво српског народа у Првом светском рату, подсећа на геноцид извршен над невиним српским становништвом у време Топличког устанка и чува успомену на више од 20.000 мученика уморених по околним долинама од стране окупатора из тог времена.

Посебно ћемо помоћи и обновити рад аматерских КУД-ава, са посебним приоритетом за КУД „Ром“ из Сурдулице,

чиме ћемо и на овом плану остварити националну и културну једнакост ове етничке групе која је неправедно била маргинализована протеклих година и деценија.

Савесним и домаћинским управљањем финансијским средствима из буџета Општине и обезбеђивањем, по тржишним принципима, додатних средстава намењених култури, нова општинска радикалска власт ће за кратко време остварити све зацртане задатке, а народу и грађанима своје Општине ће подарити и приближити све оно што треба да буде културолошки цивилизацијски ниво 21. века. То ће показати да се култура рађа и траје у народу и да је не карактерише везаност само за велике и моћне урбане центре.

14. Омладина и спорт

Општеприхваћена је чињеница о значају и улози спорта и физичке културе у процесу изградње и обликовања комплетне личности, у смислу јачања здравља, развијања психо-физичких способности и формирања вољног и моралног лика човека. Имајући то у виду, спорт и физичку културу треба поставити тамо где им је и место уз обезбеђивање услова за квалитетно, стручно и пре свега свеобухватно провођење спортских активности. Зато су школе и друге установе за образовање и васпитање одговорне за правилно спровођење физичке културе, а у оквиру тога посебно спорта деце и омладине.

У циљу што ширег обухвата младих, неопходно је спорт и бављење спортом проширити и на децу предшколског узраста, уз максимално ангажовање и сарадњу родитеља и предшколских установа. Тај тренд задржати у основним и средњим школама кроз наставне и ваннаставне активности и кроз широку палету аматерских клубова у оквиру градских и сеоских спортских друштва.

Наше гесло је „Све за спорт и спорт за све“. Ради задовољења примарних потреба у области спорта и физичке културе, локална радикалска власт ће:

– Реконструисати и довести у стање пуне функције све 4 саде при двема основним и двема средњим школама за нормално одвијање наставе из физичког васпитања, а ван термина наставе за издавање по тржишним принципима заинтересованим корисницима; остварени приход би се користио за текуће одржавање и набавку спортских реквизита;

– Подржати и реализовати сва општинска и међуопштинска школска спортска такмичења, а школским екипама које се буду такмичиле на републичком или савезном нивоу финансијски помоћи учешће на њима;

– Сав слободан простор у оквиру градских блокова асфалтираће се и уредиће се постављањем кошера, малих голова и сл. за бављење спортом деце и омладине;

– Све спортске терене у оквиру школских дворишта уредићемо на прописани начин, а школама ће се набавити спортски реквизити;

– Градски стадион и градски базен, као и спортски објекти (игралишта) у селима и насељу Бело Поље, ће се привести намени и биће извор прихода, а не као што је сада случај, средство за манипулацију и крађу великих средстава из јавних прихода - буџета СО;

– Посебно ћемо стимулисати и награђивати младе и талентоване спортисте, као и њихове клубове који буду остварили значајне спортске резултате и тиме допринели афирмацији града и Општине.

Општински одбор
Српске радикалне странке
Сурдулица

Оснивач и издавач: др Војислав Шешељ • Припремио: Општински одбор Српске радикалне странке Сурдулица • Главни и одговорни уредник: Синиша Аксентијевић • Заменик главног и одговорног уредника: Душан Весић • Помоћник главног и одговорног уредника: Јасна Олујић-Радовановић • Техничко уређење и компјутерски прелом: Северин Поповић • Лестура: Зорина Илић • Штампана: "Интер-графика" Врњачка Бања.